

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

Αριστοτέλους 83 - 10434 ΑΘΗΝΑ – Τηλ: 210.8211333 – Fax: 210.8226972

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΣΤΥΕ.

Κατερίνη, 14/06/09

Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) Πλεονεκτήματα – Μειονεκτήματα

*Εισηγητής: Νίκος Κοϊμτσίδης, Πολιτικός Μηχανικός, Μέλος Αντιπροσωπείας
ΤΕΕ*

Ένα από τα πιο πολυσυζητημένα θέματα τον τελευταίο καιρό όχι μόνο στον κλάδο των κατασκευαστών (των τεχνικών) αλλά και στον κλάδο του χρηματοοικονομικού συστήματος είναι αναντίρρητα οι Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ).

Τι είναι ΣΔΙΤ

Σύμφωνα με τον ελληνικό νόμο 3389/2005 έχουν ως αντικείμενο:

α. Την εκτέλεση έργων ή και την παροχή υπηρεσιών που ανήκουν στην αρμοδιότητα των Δημοσίων φορέων με βάση διάταξη νόμου ή σύμβαση ή το καταστατικό τους.

β. Προβλέπουν ότι οι ιδιωτικοί φορείς, έναντι ανταλλάγματος που καταβάλλεται εφάπαξ ή τμηματικά από τους Δ.Φ. ή τους τελικούς χρήστες των έργων ή υπηρεσιών αυτών, αναλαμβάνουν ουσιαδώς μέρος των κινδύνων που συνδέονται με τη χρηματοδότηση, την κατασκευή, τη διαθεσιμότητα ή τη ζήτηση του αντικειμένου της Σύμπραξης και των συναφών κινδύνων όπως, ενδεικτικά, το διαχειριστικό και τον τεχνικό κίνδυνο.

γ. Προβλέπουν ότι η χρηματοδότηση, εν όλω ή εν μέρει, της κατασκευής των έργων ή της παροχής των υπηρεσιών θα γίνει με κεφάλαια και πόρους που εξασφαλίζουν οι ιδιωτικοί φορείς.

Στη συνέχεια με το Ν. 3483/2006 έγινε τροποποίηση και συμπλήρωση.

Θεσμικά όργανα των ΣΔΙΤ:

<http://www.stye.gr>

e-mail: info@stye.gr

1. ΕΓΣΔΙΤ, Ειδική Γραμματεία, αξιολογεί τις προτάσεις και εισηγείται στην ΔΕΣΔΙΤ.

2. ΔΕΣΔΙΤ, διυπουργική επιτροπή (3 Υπουργοί: Οικονομικών, Ανάπτυξης, ΠΕΧΩΔΕ), αποφασίζει για την ένταξη ή μη των ΣΔΙΤ.

Η ιδέα των ΣΔΙΤ είναι πολύ παλιά και είναι γνωστό ότι από το 1980 στη Μεγάλη Βρετανία ξεκίνησε συστηματικά η εφαρμογή διαφόρων τύπων ΣΔΙΤ.

Υπάρχουν διάφοροι τύποι Σύμπραξης μεταξύ Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα που διαφοροποιούνται ως προς τη συμμετοχή στη χρηματοδότηση, την ευθύνη για τη λειτουργία και συντήρηση, την ανάληψη εμπορικού κινδύνου, την κυριότητα του στοιχείου, τη διάρκεια της Σύμβασης κ.α.

Όλα τα παραπάνω έχουν σαν αποτέλεσμα τη θέσπιση πολύπλοκων νομοθετικών και χρηματοδοτικών ρυθμίσεων.

Ακολουθεί αντιπαράθεση των πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων εφαρμογής των ΣΔΙΤ, όπως τουλάχιστον από τη μέχρι σήμερα εμπειρία, μικρή στη χώρα μας, μεγαλύτερη σε άλλες χώρες της Ε.Ε. προκύπτουν.

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

1. Δυνατότητα χρηματοδότησης με ιδιωτικά κεφάλαια Δημοσίων Έργων και υπηρεσιών.
2. Η υλοποίηση υποδομών σήμερα με αξιοποίηση ιδιωτικών κεφαλαίων και όχι αύριο με Δημόσια χρηματοδότηση μπορεί να έχει μεγαλύτερη συμβολή στην Ανάπτυξη από το κόστος χρήματος (π.χ. βελτίωση έργων υποδομής στις μεταφορές).
3. Ποιοτικότερες υποδομές. Οι ιδιώτες κατασκευαστές έχουν την ευθύνη για τη συντήρησή τους (μείωση του κόστους συντήρησης που αναλαμβάνουν).
4. Μείωση του κόστους κατασκευής (ανταγωνισμός).
5. Αξιοποίηση εξειδικευμένων ανθρώπινων πόρων του ιδιωτικού τομέα λόγω έλλειψης στελεχών με τεχνογνωσία και ειδίκευση στο Δημόσιο Τομέα.

ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

1. Η γενίκευση του συστήματος ΣΔΙΤ μετακινεί το κόστος κατασκευής των έργων στις επόμενες γενιές. Το σύνολο των δαπανών καλύπτεται σταδιακά από τον κρατικό προϋπολογισμό (συμβάσεις 20-30 ετών) ή θα καταβάλλεται από το

χρήστη, με αποτέλεσμα να περιορίζεται η δυνατότητα για προγραμματισμό νέων έργων ή δράσεων, των μελλοντικών γενεών.

2. Εμπορευματοποιούνται βασικά κοινωνικά αγαθά (νερό, υγεία, παιδεία, εκπαίδευση, ίσως και το δικαίωμα ασφαλούς μετακίνησης) με κίνδυνο αποκλεισμού από πρόσβαση σ' αυτά των ασθενέστερων οικονομικά κοινωνικών ομάδων.

3. Κίνδυνοι για μη εξυπηρέτηση του Δημοσίου Συμφέροντος. Ο ιδιώτης είναι αυτονόητο ότι στοχεύει στην αύξηση της δικής του κερδοφορίας.

Αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει μέσα από μονοπωλιακές συμπεριφορές, παραλήψεις στις συμβάσεις κ.λ.π. στη δυνατότητα του ιδιωτικού φορέα να αυξάνει κερδοσκοπώντας την τιμή της προσφερόμενης υπηρεσίας ή προϊόντος

4. Προσφορά μειωμένης ποιότητας υπηρεσιών λόγω προσπάθειας μείωσης του κόστους λειτουργίας ενός έργου

Ο ιδιώτης στην πράξη δεν αναλαμβάνει «ουσιώδες μέρος των κινδύνων», αντίθετα υπάρχει η εκτίμηση ότι στις μέχρι σήμερα συμβάσεις κατοχυρώνονται πλήρως τα συμφέροντά του.

Τα παραπάνω είναι τα βασικά επιχειρήματα των δύο πλευρών.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Για την καλύτερη λειτουργία του θεσμού προς όφελος των πολιτών και της ανάπτυξης, θα πρέπει απαραίτητα να διασφαλιστούν οι παρακάτω όροι και οι προϋποθέσεις

- Σχεδιασμός σε εθνικό επίπεδο των μεγάλων έργων που πρέπει να γίνουν, ώστε να επιλέγονται τα έργα που εξυπηρετούν το δημόσιο συμφέρον και όχι την κερδοφορία των ιδιωτών.
- Ισχυρή δημόσια διοίκηση που θα διασφαλίζει το δημόσιο συμφέρον στις συμβάσεις και στην εποπτεία και έλεγχο που θα ασκεί.
- Δεν πρέπει να οδηγεί η σύμβαση σε εκχώρηση, διαχείριση, εμπορία βασικών κοινωνικών αγαθών σε ιδιώτες (άρθρο 2, παράγραφος 3 του 3389)
- Συγκράτηση, των έργων που εκτελούνται μέσω ΣΔΙΤ σε μονοψήφια ποσοστά του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (παράδειγμα Μεγάλης Βρετανίας) που αποτελεί θέμα αρχής και αλληλεγγύης προς τις επόμενες γενιές, σε ένα πλαίσιο βιώσιμης ανάπτυξης .
- Η ομαδοποίηση μικρών έργων ώστε να κατασκευαστούν με τη μέθοδο ΣΔΙΤ, στερεί αντικείμενο από τις μικρές και μεσαίες εργοληπτικές επιχειρήσεις, δεσμεύει εθνικούς πόρους μειώνοντας τη δυνατότητα εκτέλεσης μικρών περιφερειακών κυρίως έργων και σίγουρα έχει αρνητικές επιπτώσεις στην απασχόληση και την περιφερειακή ανάπτυξη.

- Διατάξεις περί «ζωνών επιρροής» του έργου στις συμβάσεις, οδηγούν στο να μην μπορεί το ίδιο το Δημόσιο να εκτελέσει στο μέλλον έργα που κρίνει απαραίτητα για το Δημόσιο συμφέρον, όταν λειτουργούν ανταγωνιστικά με το έργο που έχει την εκμετάλλευση ο ιδιώτης. Τέτοιες διατάξεις «αποικιοκρατικού» χαρακτήρα έχουν εμφανιστεί σε καθόλα «νόμιμες» ΣΔΙΤ.
- Το μικρότερο κόστος των έργων που εκτελούνται με ΣΔΙΤ έχει κυρίως τη λογική ότι ο «υγιής» ανταγωνισμός οδηγεί στη συμπίεση του κέρδους και επομένως του κόστους. Ο ανταγωνισμός δε διασφαλίζεται όμως ανάμεσα σε λίγες και οικονομικά πανίσχυρες επιχειρήσεις και η δυνατότητα του Κράτους να παρέμβει πιθανόν να μην υπάρχει. Υπάρχουν ήδη αρκετά στοιχεία ως προς το κόστος του έργου με ΣΔΙΤ 7 Πυροσβεστικών Σταθμών.
- Και φυσικά τίποτα από τα παραπάνω δεν μπορεί να διασφαλιστεί χωρίς την ανεξαρτησία της πολιτικής και των Πολιτικών από τα ισχυρά οικονομικά κέντρα.